
CONTA'M I DIBUIXA'M. EL MONJO ESGRAÓ I LA CARTOIXA D'ESCALADEI

EDUCACIÓ PRIMÀRIA
DURADA 90 MINUNTS

Índex

1-DADES BÀSIQUES DE L'ACTIVITAT.....	2
2-OBJECTIUS GENERALS DE L'ACTIVITAT.....	3
3-DISENY DE L'ACTIVITAT	3
3.1-Consideracions prèvies	3
3.2-Adaptació curricular.....	4
OBJECTIUS D'APRENTATGE.....	6
4-CONTINGUT.....	8
5-DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT.....	12

1-DADES BÀSIQUES DE L'ACTIVITAT

Destinataris: Educació Primària

Breu descripció: Mitjançant un conte amb el monjo Esgraó com a protagonista, els i les infants aniran coneixent els diferents espais de la Cartoixa i la Serra del Montsant. L'activitat finalitzarà amb la realització d'una dibuix de la zona de la Cartoixa que els i les hi ha agradat més.

Conceptes clau: Cartoixa d'Escaladei, Serra del Montsant, oficis, treball, espiritualitat, dibuix, art

Durada de l'activitat: 1 hora i 30 minuts

Materials necessaris: Plafó amb les estances de la Cartoixa, imatges dels monjos/pares, objectes d'ús quotidians a la Cartoixa, objectes actuals, blocs de dibuix i material de dibuix.

2-OBJECTIUS GENERALS DE L'ACTIVITAT

- Conèixer què és una Cartoixa
- Conèixer qui vivia en una Cartoixa i quines tasques es duïen a terme
- Conèixer l'entorn natural, la Serra del Montsant.
- Desenvolupar la seva creativitat i la seva vessant artística.
- Treballar en equip

3-DISSENY DE L'ACTIVITAT

3.1-Consideracions prèvies

En l'actualitat, les visites als conjunts patrimonials han fet un gir de format i contingut considerables. Poc a poc és va abandonant el format clàssic de visita guiada per endinsar-nos en activitats educatives que englobin l'explicació dels monuments des de diferents perspectives i sempre des del punt de vista de l'adaptació curricular de totes les activitats escolars. Aquesta és una de les nostres finalitats. Amb l'activitat que presentem a continuació, no volem tan sols que els i les alumnes aprenguin la història i la vessant artística i arquitectònica del monument, sinó que volem utilitzar aquest, com a eina per treballar la societat, l'economia, l'evolució política, l'entorn i la seva implicació en el desenvolupament de la comarca del Priorat. Tot això ho farem a través d'un conte, en el que apareixeran des de els oficis dels monjos i els pares de la Cartoixa, la flora i la fauna de la Serra del Montsant, la societat medieval i les aptituds dels religiosos per entrar a formar part de la comunitat. Aquest conte serà una interacció constant amb els alumnes que poc a poc li aniran donant forma.

3.2-Adaptació curricular

La present activitat educativa ha estat dissenyada seguint el que estableix el Decret 119/2015, del 23 de juny, que ordena els ensenyaments de l'educació primària. Els objectius finals que han d'assolir els i les infants i joves en aquesta etapa educativa estan dividits en àmbits del coneixement. En aquesta visita treballarem els següents:

COMPETÈNCIES BÀSIQUES I ÀREES TREBALLADES

Àmbit	Àrea	Competències pròpies de l'àrea
Lingüístic	Llengua Catalana i Literatura	Competència comunicativa lingüística i audiovisual
Coneixement del Medi	Medi Natural	Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic
	Medi Social i Cultural	
Artístic	Artística	Competència artística i cultural

Competència comunicativa, lingüística i audiovisual

És la capacitat d'expressar, interpretar i comunicar conceptes, pensaments, fets i opinions, oralment i per escrit, fent servir diferents suports i formats (escrit, audiovisual, gràfic...) atenent la diversitat de llengües, per interactuar lingüísticament de manera adequada i creativa en diferents contextos socials i culturals. En el cas concret de l'activitat a la Cartoixa d'Escaladei, malgrat hi hagi un educador o educadora que conduirà l'activitat, sempre es recorrerà a la interacció amb els i les alumnes per tal que mitjançant l'eina de la pregunta/resposta vagin conformat el relat de l'activitat, en aquest cas del conte. Es buscarà també el raonament dels arguments i el diàleg entre els i les infants per tal d'enriquir el contingut del conte. Tot això, sempre, des d'un esperit crític amb tots els processos que anem explicant i amb l'única finalitat de que l'alumnat analitzi l'entorn de forma global.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

És la mobilització de sabers que han de permetre a l'alumnat comprendre les relacions que s'estableixen entre les societats i el seu entorn i fer un ús responsable dels recursos naturals, tenir cura del medi ambient, fer un consum racional i responsable i protegir la salut. Inclou també el desenvolupament i l'aplicació del pensament científicotècnic per interpretar la informació, predir i prendre decisions. Un dels objectius principals de l'activitat que plantejem, passa perquè l'alumnat a través del conte pugui entendre el procés de fundació d'una Cartoixa i la seva relació intrínseca amb l'entorn, en aquest cas el Priorat. Està en l'ànim de l'activitat, també, entendre els processos pels quals ha passat la Cartoixa al llarg de la història i que entenguin que tant la Cartoixa com el seu entorn més immediat són dos aspectes lligats.

Competència artística i cultural

És el coneixement, la comprensió i la valoració crítica de diferents manifestacions culturals i artístiques, tradicionals o no, que s'utilitzen com a font d'enriquiment i gaudi. També inclou la capacitat de crear produccions artístiques pròpies o expressar experiències i emocions a través de diferents mitjans artístics.

En el cas concret de l'activitat, s'ha optat treballar els àmbits del coneixement del medi natural, emprant la Serra del Montsant i la seva flora i fauna. El coneixement del medi social i cultural. En aquest punt, s'ha optat per fer-ho mitjançant un conte on s'explica la comparativa amb el moment actual perquè els i les infants i joves puguin veure i ser conscients de l'evolució històrica de tot plegat. I per acabar, hem volgut treballar, d'alguna manera, l'àmbit artístic. Mitjançant el dinamisme del petit grup, s'hauran de convertir en petits i petites artistes i plasmar en un dibuix l'espai de la Cartoixa o del seu entorn que més el hi agradi.

OBJECTIUS D'APRENTATGE

Àmbit lingüístic

- Aprendre a treballar en equip amb els companys i companyes
- Expressar les pròpies idees i respectar les idees i opinions dels altres dintre de la dinàmica del gran grup
- Utilitzar dinàmiques i recursos normativitzats, per obtenir una bona conversa grupal i l'exposició en grup

Àmbit de Coneixement del Medi

- Utilitzar el conte, com a eina de coneixement de la Cartoixa i de la seva activitat diària

- Reconèixer els principals elements de l'entorn físic i a seva relació amb l'ésser humà
- Ser conscients del pas del temps i dels canvis que en ell succeeixen, tot establint les diferències i semblances entre el passat i el present
- Ser conscients de la importància de l'estudi del nostre passat i el llegat cultural i patrimonial que tenim

Àmbit Artístic

- Expressió en diferents llenguatges de les idees, emocions i experiències que desvetllen les manifestacions artístiques i culturals
- Apreciació de les habilitats i la imaginació dels creadors
- Valoració i respecte de les produccions d'un mateix i dels altres
- Satisfacció i emoció per l'experiència artística

4-CONTINGUT

Àmbit Lingüístic

COMUNICACIÓ ORAL

- ✓ Interaccions amb el grup o mestre en qualsevol situació comunicativa de l'aula-CI/CM/CS
- ✓ Normes bàsiques que regeixen la interacció oral: torn de paraula, to de veu, respecte per les opinions dels i les altres-CI/CM/CS
- ✓ Entonació, pronúncia, to de veu i gest: adequats a la situació comunicativa-CI/CM
- ✓ Interaccions amb el grup o mestre en qualsevol situació comunicativa de l'aula i l'escola-CM
- ✓ Normes que regeixen la interacció oral: torn de paraula, to de veu, respecte per les opinions dels i les altres-CM/CS
- ✓ Reelaboració i síntesi d'exposicions orals-CM
- ✓ Interès, respecte i audició reflexiva davant les intervencions dels altres-CM
- ✓ Estratègies per a la comprensió de textos orals: identificació de la tasca comunicativa, comprensió del lèxic clau, retenció de la informació, comprensió del sentit global i específic-CS

COMPREENSIÓ LECTORA

- ✓ Comprensió de les informacions escrites en diferents formats més habituals de l'aula i de la vida quotidiana-CI

- ✓ Utilització dels textos escrits i audiovisuals com a font d'informació i d'aprenentatge i com a mitjà de comunicació-CI
- ✓ Interès i curiositat per mirar o llegir contes o llibres de coneixements-CI
- ✓ Interès i curiositat per llegir contes, llibres de coneixements, notícies d'un diari, informacions d'Internet-CM/CS

Àmbit de Coneixement del Medi

EL MÓN QUE ENS ENVOLTA

- ✓ Observació d'elements i fenòmens naturals-CI
- ✓ Orientació mitjançant l'observació d'elements naturals i humanitzats de l'entorn-CI
- ✓ Reconeixement de les formes de relleus i accidents geogràfics i localització dels més rellevants de l'entorn-CI/CM
- ✓ Observació i descripció de diferents tipus de paisatge de l'entorn proper i llunyà, reconeixent els elements naturals i humanitzats i l'impacte de l'activitat humana del paisatge-CM/CS

PERSONES, CULTURES I SOCIETATS

- ✓ Valoració la importància de la convivència-CI
- ✓ Reconeixement dels drets i deures de les persones del grup, així com la importància del diàleg en la resolució de conflictes-CI
- ✓ Manifestacions culturals de l'entorn. Valoració de la seva diversitat i riquesa-CI
- ✓ Procedència geogràfica i activitat econòmica dels avantpassats propers-CI
- ✓ Reconeixement de la diversitat d'opinions-CM

- ✓ Observació, identificació i descripció d'alguns trets demogràfics, econòmics i culturals i religiosos de la societat catalana i espanyola-CM/CS

CANVIS I CONTINUÏTATS EN EL TEMPS

- ✓ Canvis i continuïtats en fets quotidians de la pròpia experiència i en elements del patrimoni-CI/CM
- ✓ Descoberta i valoració del patrimoni comarcal, natural i cultural i aplicació de nocions de canvi i continuïtat en els paisatges-CM
- ✓ Ús de les diferents fonts històriques (orals, documentals, patrimonials) per contrastar informacions sobre un mateix esdeveniment i obtenir factors explicatius de les accions humanes-CS

Àmbit Artístic

PERCEBRE I EXPLORAR

- ✓ Percepció i exploració sensorial dels elements presents en l'entorn natural, cultural i artístic: els objectes, els materials, els sons-CI/CM/CS
- ✓ Interès pel coneixement del patrimoni artístic de Catalunya i el d'altres cultures-CI/CM/CS
- ✓ Característiques de les imatges fixes i seriadades del món visual proper (historietes, còmics, il·lustracions, fotografies, cartells, publicitat) que provenen del camp de les arts i la cultura visual-CI
- ✓ Propietats dels materials, els colors, i les formes... en les imatges, els objectes i les obres artístiques-CI/CM
- ✓ Recursos formals del llenguatge (enquadrament, planificació i punt de vista)-CM

- ✓ Relació entre les qualitats perceptibles de les produccions artístiques i el que commou o provoca-CM/CS

INTERPRETAR I CREAR

- ✓ Interès, valoració i respecte pel fet artístic i per les produccions artístiques pròpies i alienes-CI
- ✓ Creativitat i imaginació en l'expressió i comunicació artística-CI/CM/CS
- ✓ Possibilitats expressives i plàstiques i de transformació dels materials (possibilitats espacials en la intervenció bidimensional i tridimensional); accions que permeten els materials i tècniques artístiques del passat i del present (fotografia, imatge digital, animació)-CM
- ✓ Disseny i composició individual i col·lectiva d'imatges i objectes utilitzant materials, tècniques i procediments diversos (materials naturals, industrials i de rebuig, recursos plàstics, fotografia, recursos digitals...)-CM
- ✓ Recursos formals del llenguatge audiovisual i de la seva funció expressiva i estètica (enquadrament, planificació, punt de vista, il·luminació)-CS
- ✓ Relació entre les qualitats perceptibles i el que pretenen les imatges i els objectes (informar, fer pensar, convèncer, persuadir)-CS
- ✓ Reconeixement de maneres de viure, de formes d'organització social i d'atribucions de temps i lloc en les imatges i els objectes-CS

5-DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

Arribada a la Cartoixa d'Escala Dei. Benvinguda i introducció (10')

L'educador/educadora rebrà el grup a la porta de la recepció. Allà es presentarà i donarà les indicacions relacionades amb la organització (on deixar les motxilles, quina serà la estructura de la visita i els engrescarà per començar amb energia l'activitat).

Un cop els i les infants/joves estiguin asseguts a la Sala de l'Audiovisual, donarem pas a fer unes preguntes relatives al lloc on estem, per introduir el monument.

Algú sap on som?

Sabeu qui hi viva aquí?

L'educador/educadora els hi comentarà que la Cartoixa està molt malmesa pel pas dels anys i que la millor manera de poder explicar-la és a través d'un conte. Però que sol o sola, no pot explicar-ho i que necessitarà ajuda.

Em voldreu ajudar a explicar el conte?

Voleu saber qui vivia aquí? I quan hi va viure?

Voleu conèixer el protagonista de la nostra història?

Abans d'iniciar el conte, s'haurà de presentat el monjo protagonista, l'Esgraó i se'ls hi repartiran les imatges dels altres pares i monjos. Se'ls hi comentarà també que durant el transcurs del conte, quan l'educador parli del monjo/pare que tenen a les mans (cada imatge té un objecte característic), s'hauran d'aixecar i col·locar-lo al plafó des d'on s'explica el conte.

La visita. El conte (40')

El conte el desenvoluparem a la Sala de l'Audiovisual. Prèviament haurem explicat l'estat en el qual està la Cartoixa i els i les hi haurem argumentat perquè un conte, és la millor manera de poder conèixer la Cartoixa i el seu entorn natural, les Muntanyes del Montsant. A través del monjo Esgraó i la seva història, anirem descobrint els diferents espais de la Cartoixa (que estaran dibuixats en un plafó de plàstic) i les tasques que allí es desenvolupaven. Seran les i els mateixos infants, que aniran enganxant els monjos/pares que tindran quan parlem d'aquests.

Quin seria l'instrument de treball del monjo pagès? I del pare farmacèutic? I del Cuiner?- Ensenyarem reproduccions d'aquests objectes per a què els puguin tocar.

Són iguals que els objectes actuals?

Durant el conte, s'ha de propiciar la participació activa dels i les infants, més enllà de relacionar els monjos/pares amb els oficis, han d'anar conformant el discurs amb l'educador/educadora. Tot aquest procés el drem a terme amb la dinàmica de pregunta i resposta. Serà important també, potenciar que els i les infants argumentin tot allò que volen dir. El raonament, esdevindrà un pilar fonamental.

La visita. El dibuix (40')

El monjo Esgraó a través del conte, els i les hi haurà explicat quin era el seu lloc de la Cartoixa preferit i els i les hi haurà demanat que ells també busquin el seu. A part de tot això, haurà explicat que a la Cartoixa hi va haver un temps on hi havia uns monjos que sabien pintar i fer escultures. De tal manera que van crear una escola artística, de pintura i escultura. Mitjançant petits grups, hauran de buscar el lloc de la Cartoixa que els hi ha agradat més. L'hauran de dibuixar i explicar el perquè l'han escollit i com l'han dibuixat. Cada grup tindrà un saquet amb diferents elements per dibuixar.